

Kitekint? - A második világ

2009 november 12. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Washington, Brüsszel és Peking verseng a befolyásért Világunkat három nagyhatalom vetélkedése jellemzi. Századunkat az Egyesült Államok, az Európai Unió és Kína formálja, de hatalmi harcaik az úgynevezett második világ országaiban d?lnek el.

Mint az elemek a periódustáblázatban, a nemzetek is csoportokba rendezhet?k méretük, stabilitásuk, gazdagságuk

és a világ róluk alkotott véleménye alapján. Az els? világ országai gazdag és stabil államok, a harmadik világ államai szegények és instabilak, de a kett? között egy sor olyan ország van, amelyek feloszthatók gazdag és szegény részekre, nyertesekre és vesztesekre. Ez a skizofrén második világ, itt d?l el, hogy az Egyesült Államok, az EU és Kína közötti küzdelemb?l ki kerül ki gy?ztesen a XXI. században.

Míg 1945-ben még 50 ország volt a földön, századunk végére már 200 állam sorakozik a világtérképen. A történelem során ezer évekig birodalmak irányították a kisebb népeket. Róma, Bizánc, Velence és London több ezer kisebb közösség számára biztosította az örök emberi álmot: a biztonságot, ami a stabilitás és jólét alapja. A második világháború idejére fél tucat birodalom uralta a világot, ezek mesterséges képz?dmények voltak, mert kis európai nemzetek uralkodtak nagy tengerentúli területek felett. Mára ez is véget ért. Most újból a nagyoké a világ: az Egyesült Államok, az EU és Kína nagy, természetes birodalmak, mert földrajzilag egységesek, és gazdaságilag, katonailag, demográfiailag elég er?sek a terjeszkedéshez. Közös vonásuk, hogy a hatalom és a növekedés érdekli ?ket, ezért átnyúlnak a közös kultúrával összef?zött civilizációkon: így lesz a birodalom nagyobb, mint a civilizáció. Minél több önálló állam jön létre, annál könnyebb megosztani ?ket és uralkodni rajtuk.

A katonai er?t tekintve az Egyesült Államok egyeduralkodó, de ez már kevésbé számít, mint korábban, mert a technológiai fejl?dés olyan katonai eszközöket adott a kisebb nemzetek kezébe, melyekkel könnyebben megvédhetik magukat. Ami számít, az a termelékenység, a világkereskedelemb?l való részesedés, az innováció, a természeti kincsek, a népesség és olyan megfoghatatlan, de annál fontosabb dolgok, mint a nemzet akaratereje és diplomáciai ügyessége. Éppen az atomüt?er? elterjedtsége miatt számít kevesebbet a katonai, és többet a gazdasági er?. Kínát a nagy népesség, az óriási ipari termelés és a pénzügyi hatalom együtt teszi példátlanul er?ssé. Az EU gazdaságilag er?sebb, mint az Egyesült Államok és Kína, népessége a kett? között van, miközben katonai és innovációs téren egyaránt er?s. Kína és az EU ma már megkérd?jelezi Amerika egyeduralkodó szerepét a világban, és egyre gy?jtik a szövetségeseket: Washington, Brüsszel és Peking már viszonylag egyenl? hatalmi központokká váltak a világban. A bels? konszolidációtól haladnak a küls? expanzióig, és versenyeznek egymással abban, hogy ki tud nagyobb befolyási övezetet kialakítani a világban: ki közvetít a konfliktusokban, ki szerzi meg a piacokat, és kinek a szokásait, mintáit veszi át a többi ország.

Szerz?nk - aki Indiában született, az arab világban n?tt fel és Amerikában él - példaképe Arnold Toynbee, és els? nagy könyve rögtön a legígéretesebb fiatal történészek, politológusok sorába emelte. Szerinte a második világ országaihoz tartozik Európa keleti fele, a Balkán, Törökország, a Kaukázus, valamint a közép-ázsiai, dél- és latin-amerikai, észak-afrikai, közel-keleti és délkelet-ázsiai térség egy sor állama. Szerz?nk szerint az Európai Unió a történelem legnépszer?bb birodalma, mert nem irányít, csak terel. Pénzügyi támogatással, határok nélküli közlekedéssel és euróval csábítja az észak-afrikai, kelet-európai és balkáni népeket: befolyási övezete már 35 európai államra és 600 millió emberre terjed ki. Gyenge pontja még a Balkán és a Kaukázus, továbbá Oroszországgal és Törökországgal is meg kell találnia a "társulási" formát. Az új tagállamok szerz?nk szerint az EU megújítói lesznek: ami igaz lehet, de ehhez nálunk el?bb bels? megújulásra van szükség.

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló